

de andere zijde de eerste de beste, die uit nood *zichzelf* tot accountant bevordert.

Er is, dunkt mij, aanleiding om nu eens met wat meer kracht op de bescherming van den titel accountant bij de Regeering aan te dringen.

E. VAN DIEN

VLAAMSCHE ACCOUNTANTS VEREENIGING

(Ingezonden)

Aan de Redactie,

Een lid onzer vereeniging, abonement van Uw geëerd blad, vestigt onze aandacht op het artikel „EENIGE OPMERKINGEN NAAR AANLEIDING VAN HET IVIÈME CONGRES NATIONAL DES EXPERTS-COMPTABLES TE BRUSSEL”, van de hand van den heer *James Polak*, verschenen in Uw Januari-nummer.

Dit artikel biedt ons de welgekomen gelegenheid om U mede te deelen dat er ook eene Vlaamsche Accountantsvereeniging bestaat, wat aan steller blijkbaar gansch onbekend is. Niettegenstaande de heer *James Polak* onze nationale toestanden op het gebied der accountancy bestudeert, — blijkens zijn zeer gevat artikel daarover —, kunnen wij het hem niet kwalijk nemen dat het bestaan onzer Vlaamsche vereeniging hem is ontgaan. Immers, al werd de grondslag der V.A.V. reeds enkele jaren terug door het Vlaamsch Economisch Verbond gelegd, het is evenzeer waar dat ze pas in 1935 met hare bedrijvigheid naar buiten is getreden en dat ze het wettelijk statuut van beroepsvereeniging niet vóór einde 1935 heeft weten te bemachtigen.

Het zou ons genoeg doen wildet U aan Uwe talrijke lezerschaar melding geven van het bestaan der V.A.V. Hoe zij haren rol opvat moge blijken uit de inliggende brochure, die de statuten en het huishoudelijk reglement behelst.

Wellicht doet het onze taalverwante kollegas genoeg te vernemen dat Vlaanderen, na heel wat moeilijkheden, zijn accountantsvereeniging heeft weten in het leven te roepen en zich inspannt om ze degelijk en zelfstandig op te bouwen tot eene organisatie, die eerbied afdwingt. Vooral wordt hier geteld op de bekwaamheid en de moraliteit van de leden, vereischen die met gepaste strengheid worden gesteld aan ieder die zich voor het lidmaatschap aanmeldt.

Wij zijn er ons in Vlaanderen zeer wel van bewust dat de „standing” van den accountant in 't algemeen, hier te lande, niet te vergelijken is met dien van onze Engelsche en Nederlandsche beroepsgenooten. Maar het begrip „standing” mag ook niet verward worden met „individuele kwaliteit”. De beste belgische accountants genieten in dit land niet den standing dien hunne kollegas in Engeland of Holland, die minder bekwaam zouden zijn dan zij, aldaar wél zullen genieten. Dit is te wijten hetzij aan inherente gebreken in de organisatie van het vereenigingsleven, hetzij aan het ontbreken van een wettelijk statuut, ofwel nog aan typisch nationale omstandigheden. Als we enkele jaren teruggaan in de geschiedenis van het accountantswezen in Nederland, zullen we vermoedelijk tot de vaststelling komen dat de accountant ook dáár niet den standing bezat, dien hij nu heeft verworven, dank aan zijn rationeel vereenigingsleven en de strenge beginselen waaraan hij steeds heeft vastgehouden. Maar er zullen in die jaren ook wel flinke accountants geweest zijn; trouwens het bewijs ervan wordt geleverd door het feit zelf dat ze zich op zulke bewonderenswaardige wijze hebben weten te organiseren.

In dit verband doet het ons onaangenaam aan het artikel van den heer *E. Goudsmit* in Uw blad van September 1935 te lezen, waarin hij onder meer zegt:

„Wij vernamen nog, dat het in de bedoeling ligt bepalen, aan welke de reviseuren moeten voldoen om beëdigd te kunnen worden. Men stoot daarbij echter op de „grootte moeilijkheid, dat men tot nu toe in België nog geen organisatie van accountants heeft. Er zijn wel vereenigingen van experts-comptable, maar zonder over-drijving kan men zeggen, dat de vereenigingen, wat de „opleiding hunner leden betreft met houders van een „Mercurius — of ander gelijksoortig boekhouddiploma gelijk te stellen zijn, terwijl de weinige goeden niet te na „gesproken, het meerendeel der praktijk uitoefenende experts-comptable belastingknoecijs zijn.”

Het zal U wel niet verwonderen als we U hier ronduit verklaren dat deze uitlating onze rechtmatige gevoelens van fierheid heeft gekwetst. Zij heeft bovendien den indruk komen verstevigen die hier bij velen heerscht, n.l. dat de Vlaming door zijne broeders uit het Noorden veelal wordt beshouwd als „inférieur” op alle gebied.

Wij vragen niet dat de toestanden van onvolmaaktheid, die we trouwens zelf kennen, zooals de heer *J. Polak* in zijn artikel zeer terecht schrijft, in een beter daglicht zouden gesteld worden dan ze in werkelijkheid zijn. Wij meenden nochtans, gezien de bijzondere omstandigheden waarin wij in Vlaanderen leven, omstandigheden die ieder ontwikkeld Nederlander kent, niet alleen te mogen rekenen op een juist oordeel, doch zelfs eenigszins op een tikje sympathie en een begrijpen van toestanden, die trouwens niet aan ons zelve zijn toe te schrijven.

De strijd, dien de Vlaamsche Accountantsvereeniging voert, is erop gericht de latente individuele krachten (zonder standing!) te bundelen, ze te verbeteren en er nieuwe te vormen, — het juiste begrip van het accountantsberoep te verkondigen en er eerbied voor af te dwingen, — de vereeniging gaaf en gezond te houden in eenheid over het gansche Vlaamsche land en tezelfdertijd een daad te stellen ten bate van de herwording van ons volk, dat in de geschiedenis zooveel mannen met wereldfaam heeft voortgebracht en dat nu nog zich kan meten met het beste, als het weer wordt: zich zelf.

In dezen strijd zien we gaarne naar wat rondom ons gebeurt en houden we met bijzondere belangstelling het oog gericht op het accountantswezen in Holland. Het zal U dan ook wellicht genoeg doen te vernemen dat wij ook in de praktijk niet op nationalistischen grondslag staan: „etre belge” komt niet te pas in onze voorwaarden voor het lidmaatschap; wij hebben ons daarin zoo breed getoond als dit wettelijk mogelijk was: vier in Vlaanderen wonende Nederlanders zijn lid onzer vereeniging; bij mijn weten is minstens één ervan lid van het Nederlandsch Instituut van Accountants en drie ervan zetelen in ons bestuur!

Ik kan er aan toevoegen dat zij het bovenstaande volmondig beamen.

Aanvaard, geachte Heer Secretaris, de verzekering onzer oprechte gevoelens.

Namens de Vlaamsche Accountantsvereeniging,

HERMAN ENGELS,

Bondssecretaris.

Naschrift

Wij verleen gaarne plaatsing aan de mededeelingen van den secretaris van de Vlaamsche Accountants Vereeniging, waarin onze lezers belangrijk nieuws vinden omtrent hetgeen in België geschiedt met betrekking tot de organisatie van het accountants-beroep.

Wij verheugen ons over de maatregelen, die getroffen zijn om bij onze burens tot een ordening van de beoefening der ac-

countancy te komen en wij waardeeren de vriendelijke woorden, die de secretaris der V.A.V. tot de Nederlandsche accountants richt. Wij zien daarbij af van de beteekenis, welke de inzender aan het totstandkomen zijner vereeniging hecht voor het Vlaamsche land, een beteekenis welke valt buiten de beoordeeling van ons vakblad; wij bepalen ons tot de beteekenis van de oprichting der vereeniging als een eerste stap op den langen weg, dien onze burens nog hebben af te leggen om het beroep op de hoogte te brengen, die elders bereikt is.

Wij hebben met voldoening gelezen, dat het bestuur der jonge vereeniging de overtuiging heeft, dat de oprichting zelve nog slechts het begin is. Wij begrijpen, dat bij dit begin nog bij lange na niet aan de toetredenden eischen konden worden gesteld van den aard als reeds sedert lang in andere landen gelden. Met name heeft daarbij ontbroken de eisch van een examen. Wij herhalen: wij begrijpen deze en andere leemten in den aanvang. Maar het wil ons dan ook voorkomen, dat de inzender ten onrechte zich gegriefd toont door de mededeelingen van den heer *Goudsmit* in het nummer van September 1935 in ons blad. Stellig kan uit deze mededeelingen niets gelezen worden wat in het bijzonder kwetsend zou zijn voor den Vlaaming. De heer *Goudsmit* schreef over den Belgischen expert-comptable in het algemeen en het valt niet te ontkennen — ook de inzender doet dit niet — dat in het algemeen de expert-comptable in België tot nu toe op geen stukken na de opleiding hebben genoten welke voor de leden van de in dit verband in aanmerking komende vereenigingen in andere landen gebruikelijk is. Ook moet vastgesteld worden, dat de praktijk zooals die in België door den expert-comptable wordt beoefend — alweer spreken wij in het algemeen — nog in geenen deele lijkt op b.v. die van den Engelschen en den Nederlandschen accountant. En tenslotte moet helaas gezegd worden, dat als gevolg van het een en ander de Belgische expert-comptable in het algemeen in het bedrijfsleven en bij de overheid niet dat vertrouwen geniet, hetwelk onmisbaar is voor zijn erkenning als accountant in den zin van dezen beroepsnaam elders.

Het was in wezen dit, hetwelk de heer *Goudsmit* aanvoerde ter verklaring van de moeilijkheden, waarop de erkenning van de „reviseurs” in het verband der nieuwe bankwet stuitte.

't Heeft geen zin, aan die bezwaren uit den weg te gaan of ze te verdoezelen. Dat in Nederland het beroep zich zoo snel in de juiste richting heeft ontwikkeld — wij zeggen niet dat hier reeds alles is zooals het zijn moest — is te danken aan het feit, dat men niet geschroomd heeft in eigen kring openlijk op de fouten en de tekortkomingen te wijzen. Wij zijn ervan overtuigd, dat ook de V.A.V. slechts bereiken zal wat zij zich blijkens het schrijven van haar Secretaris ten doel stelt, indien zij zonder aanzien des persoons en met toepassing van de noodige zelfkritiek tewerk gaat.

Er is goede grond om aan te nemen, dat 't der nieuwe vereeniging ernst is met het streven naar verbetering. Wij hebben kennis kunnen nemen van de besluiten der Commissie voor Kursussen en Eksamen en daaruit blijkt, dat men in de toekomst zich in hoofdzaak wenscht te gedragen naar het voorbeeld van het N. I. v. A.; men heeft vrij nauwkeurig de reglementen van het Instituut gevolgd. Indien bij de eerste toelatingen en bij de toepassing van het tuchtrecht ook dat voorbeeld voor oogen wordt gehouden, mag men verwachten, dat na verloop van tijd de accountant in België hetzelfde vertrouwen zal deelachtig worden, dat de Instituut-accountant in Nederland heeft verworven.

RED.

LITERATUUR

Red. Drs. S. KLEEREKOPER

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

De „kosten” in de sociaal-economische en in de bedrijfs-economische literatuur

In ons vorig artikel zijn we tot de conclusie gekomen, dat de sociale economie het onderzoek naar het verschijnsel van den prijs beperkt heeft tot een analyse van het verbijzonderen van de opbrengsten van de producten naar de functies van de verschillende productiefactoren m.a.w. dat de sociale economie dus alleen een onderzoek heeft ingesteld naar de wetten van het verbijzonderen van het inkomen. Het probleem van het verbijzonderen naar de kostenzijde heeft zij zoo goed als geheel overgeslagen. Ook hebben wij gezien, dat de eerste stap op dezen weg gezet is door *Adam Smith* en door *David Ricardo*.

We hebben tenslotte beloofd om deze beweringen alsnog in een afzonderlijk artikel met een aantal citaten te staven.

Te dien einde willen we enkele schrijvers, die tot verschillende „scholen” behooren, de revue laten passeren.

In de eerste plaats zullen we beschouwen *John Stuart Mill*.

Hij wordt beschouwd als te beteekenen het laatste hoogtepunt van de oude klassieke school (*oude klassieke school* te zien als pendant van de z.g. neo-klassieke economie).

Zijn werk *Principles of Political Economy* wordt dienovereenkomstig beschouwd als het laatste groote compilatiewerk waar de resultaten van de klassieke economie in zijn neergelegd. Zie ik het goed dan ligt de zaak eenigszins anders. Gelijk alle groote klassieken had *Mill* een open oog voor de dingen, die de kern uitmaken van veel van de moderne theoretische bedrijfseconomie. Men begrijpe goed: er is hier sprake van een kern, niet van een doordacht theoretisch gezichtspunt. *Mill* heeft niet gezien dat zijn bedrijfseconomische inzichten het uitgangspunt van een nieuw onderdeel van de wetenschap zouden kunnen vormen, maar heeft ze geënt op de bestaande theorie, zooals hij die in zijn dagen gevonden heeft. We kunnen dit allerminst kwalijk nemen; immers *il faut juger les écrits d'après leur date*. Dit neemt niet weg, dat het werk van *Mill* op bepaalde punten iets tweeslachtigs heeft gekregen, dat niet geheel bevredigend genoemd kan worden: aan het uitgraven gehouwen systeem van velen van zijn voorgangers heeft hij door het invoegen van nieuwe elementen wezenlijk afbreuk gedaan zonder dat het hem reeds gelukt is om deze wezensvreemde elementen in hun eigen beteekenis naar waarde te schatten. Zoo zien wij in de theorie van de *Cost of production* opmerkingen, die volkomen aanvaardbaar zijn, maar die niet tot een voldoende verre consequentie zijn doorgedacht om tot de kern van het probleem — het verbijzonderen van den prijs naar de kostenzijde — door te dringen.

Zoo lezen we t.a.p. Bk. III Cap. III § 1:

„The cost of production, together with the ordinary „profit, may therefore be called the necessary price, „or value, of all things made by labour and capital. No „body willingly produces in the prospect of loss. Whoever „does so, does it under a miscalculation, which he corrects as fast as he is able”.

Hier wordt dus volkomen terecht de beteekenis van den kostprijs als steunpunt voor den aanbiedingsprijs van den producent in het licht gesteld. Van de woorden „together with the ordinary profit” in verband met het vraagstuk van de rente in den kostprijs zien wij in dit geval af. Slechts merken we op dat klaarblijkelijk *Mill* op het standpunt staat, dat als het „profijt” niet wordt gedekt niet van rationeele productie sprake kan zijn.